

**Силабус навчальної дисципліни
«Феміністичні літературознавчі студії»**

Напрямок підготовки	Доктор філософії		
Галузь знань	03 Гуманітарні науки		
Спеціальність	035 Філологія		
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство		
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору аспіранта		
Мова навчання	Українська		
Семестр	II		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Форма підсумкового контролю	Залік		
Викладач	Кирилова Таміла Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В. І. Фесенко.		
Анотація навчальної дисципліни	предметом вивчення навчальної дисципліни «Феміністичні літературознавчі студії» є гендерний та феміністичний дискурси у літературознавчому аспекті. У змістовному наповненні курсу простежуються основні етапи становлення та розвитку альтернативних студій, характеризуються їхні особливості з огляду на специфіку дисципліни, а також здійснюється аналіз текстів із залученням відповідної методологічної бази. Висвітлюються новітні підходи до осмислення й інтерпретації художніх творів, глибоко аналізується на рація художнього твору, образна система, ідейно-тематичний план. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі та трьох змістовних модулях, що охоплюють ознайомлення з основними етапами історії гендерних та феміністичних студій, їх відмінності та точки перетину, а також сучасний стан запропонованої теорії в літературознавстві. Важливе місце у курсі посідає набуття професійних навичок аналізу художнього тексту із застосуванням новітніх теорій.		
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	лекції	20 год.	
	семінарські заняття	10 год.	
	практичні заняття	–	
	консультації	–	
	самостійна робота	60 год.	
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	<i>Знати</i> основні теоретичні та методологічні поняття і стратегії аналізу тексту. <i>Вміти</i> здійснювати аналіз тексту на основі провідних новітніх студій феміністичної методології з використанням інтерактивних та інноваційних технологій. Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти елементарними навичками літературознавчого аналізу тексту, інтерпретаційними стратегіями читання художніх текстів.		
Мета вивчення дисципліни	полягає у формуванні компетентності комплексного аналізу художнього тексту різних жанрів, у поглибленні знання теорії літератури в рідчій альтернативного прочитання текстів через залучення субверсивного тлумачення гендерних та феміністичних студій.		

Компетентності, яких аспірант набуває в результаті вивчення дисципліни

ІК. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із теорії літератури, історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології літературознавчих досліджень.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.

ЗК 2. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою англійською або іншою іноземною мовою, відповідно до специфіки спеціальності, для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

ЗК 3. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної етики та розширення загального культурного світогляду; здатність до безперервного професійного та особистісного розвитку, самовдосконалення.

ЗК 4. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.

ЗК 6. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 7. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності; вибирати і ефективно використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів; вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань у галузі філології, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 2. Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія», що передбачає самостійну розробку методів і технологій навчання, формування відповідної адекватної інформаційної бази, здійснення аналітичного супроводу розроблених технологій; здатність до організації та проведення навчальних занять, удосконалення методології науково-педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних умінь майбутніх учених, викладачів вищої школи; здатність оцінювати наукові проекти в галузі освіти, здатність створювати власні науково-педагогічні матеріали за профілем кафедри.

Результати навчання з дисципліни

ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН 2. Дотримуватися норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.

ПРН 3. Планувати, ініціювати, організувати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН 4. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень; упевнено володіти академічною українською та іноземною мовами у професійній діяльності та філологічних дослідженнях для реалізації комунікації; демонструвати

значну авторитетність, інноваційність, високу ступінь самостійності, академічну та професійну добросовісність, постійну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ПРН 5. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).

ПРН 6. Організовувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.

ПРН 7. Оцінювати власну наукову і професійну діяльність, обирати і втілювати стратегії саморозвитку та самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності.

ПРН 8. Дотримуватися правил ефективної роботи в команді, аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань етичних, психологічних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини; обирати і застосовувати оптимальні технології ефективної комунікації.

ПРН 9. Використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку студента, планувати та ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності, удосконалювати педагогічну майстерність.

ПРН 10. Обирати оптимальні інформаційні технології дистанційного навчання у власній педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів.

ПРН 11. Використовувати наукометричні бази даних і сучасні технології з метою забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

ПРН 12. Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей задля руху до спільної мети; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність (толерантність); усвідомлювати рівні можливості і гендерні проблеми.

Тематичний план занять

Змістовий модуль 1. «Літературознавчий аспект наратологічного дискурсу»
Історія феміністичних та гендерних студій.
Основні аналітичні категорії.
Гендер та фемінізм початку ХХІ ст.
Взаємозв'язок типу оповіді та категорії статі.
Гендерне та феміністичне проситання художнього тексту.
Деконструкція як культурна стратегія.

Система оцінювання результатів навчання

семестрове оцінювання:

1. поточний контроль;
2. самостійна робота;
3. індивідуальний проект
4. підсумковий семестровий контроль - залік

умови допуску до заліку:

- позитивні результати за усні відповіді на практичних заняттях;
- відвідування лекцій;
- самостійна робота, оцінена позитивно;
- модульна контрольна робота, оцінена позитивно.

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – залік	• Аудиторна та самостійна навчальна робота	50
	• Модульна контрольна робота (МКР)	50

Критерії оцінювання самостійної письмової роботи

42 - 50	<ul style="list-style-type: none"> • Повне розкриття теми, що засвідчує високий рівень осмислення відповідного художнього та теоретичного матеріалів; • самостійність мислення; • логічний, аргументований та грамотний виклад; • належне оформлення роботи; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
31 - 40	<ul style="list-style-type: none"> • Розкриття теми, що засвідчує належний рівень осмислення відповідного художнього та теоретичного матеріалів. Допускаються певні неточності; • логічний, аргументований та грамотний виклад. Допускаються певні неточності; • належне оформлення роботи; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
21- 30	<ul style="list-style-type: none"> • Часткове розкриття теми; • домінування реферативної інформації та цитат над самостійним аналізом художнього тексту; • нелогічний та неграмотний виклад; • некоректне оформлення; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
10 - 20	<ul style="list-style-type: none"> • Нерозкриття теми з урахуванням відповідного художнього та теоретичного матеріалів; • несамостійне виконання роботи (списування у колег, з інтернету, підручників тощо); • невчасне подання роботи без поважної причини, засвідченої офіційною довідкою.
0 балів	Самостійну роботу не подано.

Самостійна письмова робота

Завдання:

Спираючись на лекційний матеріал та запропоновані теоретичні джерела, здійснити наратологічний аналіз художнього твору, що входить до об'єкта дослідження наукової роботи аспіранта.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

“Відмінно”	<ul style="list-style-type: none"> • Вичерпна відповідь на запитання про наратологічні студії; • вміння аналізувати художній текст або його фрагмент,
-------------------	---

50 балів	<ul style="list-style-type: none"> враховуючи особливості рівня оповіді. визначення жанрової природи та поетикальних особливостей поданого художнього тексту; оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; змістовний, аргументований та грамотний виклад; самостійність виконання.
“Добре” 40 балів	<ul style="list-style-type: none"> Знання наратологічних студій, ґрунтовна відповідь. Допускаються певні несуттєві помилки; вміння аналізувати художній текст або його фрагмент, враховуючи особливості рівня оповіді. Допускаються певні несуттєві помилки; визначення жанрової природи та поетикальних особливостей поданого художнього тексту. Допускаються певні несуттєві помилки; оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; змістовний, аргументований та грамотний виклад; самостійність виконання.
“Задовільно” 30 балів	<ul style="list-style-type: none"> Часткова відповідь на питання про наратологічні студії; поверховий аналіз художнього тексту або його фрагменту з недостатнім висвітленням наративних особливостей; визначення жанрової природи поданого тексту; часткове оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; самостійність виконання.
“Незадовільно” 20 балів	<ul style="list-style-type: none"> Незнання особливостей оповіді художніх текстів; відсутність відповіді або неправильна відповідь; відсутній або неправильний аналіз художнього тексту; відсутність або неправильне визначення жанрової природи поданого тексту; несамостійність виконання (списування).
0 балів	неявка на МКР або відповідь на завдання МКР відсутня

Залік

Відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала аспіранта таким чином:

90 – 100 балів	–	A
82 – 89 балів	–	B
75 – 81 бал	–	C
66 – 74 бали	–	D
60 – 65 бали	–	E
59 балів і нижче	–	FX.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал **60**. Якщо аспірант під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання знань та вмінь аспіранта під час заліку

“Зараховано”	<ul style="list-style-type: none"> • Уміння аналізувати художній текст або його фрагмент, висвітлюючи його наративні особливості. Допускаються певні несуттєві помилки; • визначення жанрової природи поданого тексту; • часткове оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; • самостійність відповіді.
“Не зараховано”	<ul style="list-style-type: none"> • Невміння аналізувати художній текст або його фрагмент, висвітлюючи його наративні особливості; • не вміння визначити жанрову природу поданого тексту; • неволодіння відповідними літературознавчими термінами та поняттями; • несамотійність відповіді.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Політика курсу

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра психології, педагогіки і фізичного виховання і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: • використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; • використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; • видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; • несамотійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); • фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; • посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, • залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної доброчесності: • повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); • повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; • відрахування із закладу освіти; • позбавлення академічної стипендії; • позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Рекомендована література**Основна (базова)**

1. Барт Р. Від твору до тексту / Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – 1989. – С. 416-422.
2. Дерріда Ж. Структура, знак, гра... / Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів. – С. 615-627.
3. Жеребкіна І. Концепція фемінного і фемінізму: Юлія Кристева / Прочти мое желание. – М. – 2000. – С. 52-63.
4. Ильин И. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. – Москва. Интрада. – 1998. – С. 19-188.
5. Мовний монтаж — мова як тема оповіді / Про роман «Піаністка» Ельфріди Єлінек – стаття А. Кірхоф // Вікно в світ. – №1-2005. – С. 145-155.
6. Фройд З. Про сновидіння. – Режим доступу: /<http://poroff.donetsk.ua/text/psy/copy/freud/dreams/b.html>.
7. Фуко М. «Що є автор?» / Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів. – С. 589-612.
8. Фуко М. Воля к истине: по ту сторону знания, власти и сексуальности. – Режим доступу: <http://lib.maxnet.ua/koi/CULTURE/FUKO/istoria.txt>
9. Чухим Н. Проблеми і перспективи феміністичної теорії.
10. Шовалтер Е. «Феміністична критика у пущі» Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. – Львів. – С. 681-700.

Додаткова

1. Біргіт Вандербеке. Альберта приймає коханця (уривок з повісті).
2. Герта Мюллер. Сегодня я предпочла бы лучше не встречаться сама с собой (уривок з роману).
3. Дженні Ерпенбек. Оповідь про стару дитину (уривок з роману).
4. Ельфріда Єлінек. Піаністка (роман).
5. Илья Петрович Ильин. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. Привлекательность постструктурализма.
6. Кристева Ю. Бахтин, слово, диалог и роман. // Французская семиотика. От структурализма к постструктурализму. – М., 2000. – С. 445.
7. Кристева Ю. Разрушение поэтики.
8. Кріста Вольф. Касандра (уривок повісті).
9. Кріста Вольф. Медея. Голоси (уривок з роману).
10. Лакан Ж. Семинары: Кн. 2: «Я» в теории Фрейда и в технике психоанализа. – М.: Логос, 1999. – 520 с.
11. Маньковская Н. Б. Эстетика постмодернизма. Санкт-Петербург. – 2000.
12. Моніка Марон. Animaltriste (уривок з роману).
13. Постмодернизм. Энциклопедия. – Минск: Интерпрессервис – Книжный дом., 2001. – С. 387-389.
14. Теречія Мора. Смерть з косою (уривок з оповідання).
15. Фройд З. Поет і фантазування / Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів. – С. 108-116.
16. Юдіт Германн. Червоні коралі (уривок з оповідання).
17. Юлія Франк. Табір у заграві (уривок з роману).

Додаткові ресурси

1. Дерріда Ж. (1967). Фрейд и сцена письма // Французская семиотика // <http://www.libfl.ru/mimesis/txt/derrida.html>
2. Джеймисон Ф. Постмодернизм и общество потребления / http://www.ruthenia.ru/logos/number/2000_4/10.htm